

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 4, Article Number: 1C0457

EDUCATION SCIENCES

Received: December 2010

Accepted: October 2011

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Ahmet R. Özpolat

Ataturk University

ahmetozpolat@hotmail.com

Erzurum-Turkey

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLUKLARINI GEÇİRDİKLERİ YERE GÖRE YAŞAM
STİLLERİNİN İNCELENMESİ**

ÖZET

Bu çalışmada bireylerin yaşam stillerinin çocukluklarını geçirdikleri yerlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmeye çalışılmıştır. Yapılan analiz sonucunda kontrol odaklı yaşam stilini benimseyen bireylerin, $F(2,501)= 29.48$, mükemmeliyetçilik odaklı yaşam stilini benimseyen bireylerin, $F(2,501)= 31.88$, beklentiler odaklı yaşam stilini benimseyen bireylerin, $F(2,501)= 13.17$, çocukluklarını geçirdikleri yere göre, $p<.01$ önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Memnuniyet yaşam stilini benimseyen bireylerin ilgili F değeri $5.20p<.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Benlik saygısı yaşam stilini benimseyen bireylerin ilgili F değeri $4.18p<.05$ önem düzeyinde anlamlıdır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Stilleri, Adler, Mükemmeliyetçilik, Kontrol, Benlik Saygısı

**INVESTIGATING LIFE STYLES OF UNIVERSITY STUDENTS ACCORDING TO PLACES
WHERE THEY SPEND THEIR CHILDHOOD**

ABSTRACT

In this study we tried to investigate whether life styles of individuals are affected by places where they spend their childhood or not. Results of the analyses shown there was a significant difference ($p<.01$) between that life styles of control focused individuals were $F(2,501)=9,48$, of perfectionist focused individuals were $F(2,501)= 31.88$, and of expectation focused individuals were $F(2,501)= 13.17$ according to places where they spend their childhood. Life styles of pleasing focused individuals were $F(2,501)= 5.20$ and self-esteem focused individuals were $F(2,501)= 4.18$ was a significant difference ($p<.05$)

Keywords: Life Style, Adler, Perfectionism, Control, Self Esteem

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

"Akıllı ol..", "uslu ol.." "akıllı çocuklar...yapmaz" gibi bir çok vb. ifade hepimizin belleğinde bu satırları okuyunca canlanacaktır. Çocukluğumuzda her birimiz benzer mesajları anne ve babamızdan işitmişizdir. Hatta bir kısmımız şu anda yetiştirmekte olduğumuz çocuklarımıza aynı mesajları veriyor olabiliriz. Peki, nedir bu mesajların altındaki temel dinamikler?

Kişisel ilişkileri en kapsamlı ve ayrıntılı açıklayan Bern'ün teorisi transaksyonel analiz açısından bakacak olursak; bu teoriye göre bireyler arası iletişimde gönderilen mesajın görünen anlamının yanında birde mesajın kişinin farklı ego durumuna hitap eden ikincil bir amacı vardır(Akkoyun, 2001.). Bu teoride asıl önemli olanda zaten görünen değil de görünmeyen mesajlara odaklanmaktadır. Bu bağlamda yukarıda çocukluğumuzda verilen bu mesajlar incelendiğinde bizlere aslında, akıllı çocuklar kurallara uyar, akıllı çocuklar yetişkinlerin dediklerinden dışarıya çıkmaz şeklinde görünenin ötesinde bir mesaj verilerek akıllı olabilmek için çevrenin bize öğrettiği ve bizim çevreden öğrendiğimiz kurallara, yetişkinlerin söylediklerine uymamız gerektiği öğütlenir. Dolayısıyla bu yolla kişinin akıllı biçimselleştirilir. Horkeimer'a (1998) göre; aklın biçimselleşmesinin hemen görülemeyen teorik ve pratik boyutları vardır. Öznelci görüş geçerli olunca, düşünce de herhangi bir amacın kendi içinde değerli olup olmadığını belirleyemez olur. Ülkülerin benimsenebilirliği, eylem ve inançlarımızın ölçütleri, ahlak ve siyasetin temel ilkeleri ve bütün önemli kararlarımız, aklın dışındaki etmenlere bağlı hale gelir. Örneğin; bugün bir trafik mahkemesine çağrıldığımızda, yargıç size arabayı akıllıca kullanıp kullanmadığınızı sorar. Aslında bunun anlamı şudur: kendinizi ve başkalarının hayatını ve mülkünü korumak için ve yasaya uymak için elinizden gelen her şeyi yaptınız mı? Yargıç, bu değerlere saygı gösterilmesi gerektiğini varsaymaktadır. Öğrenmek istediği nokta sadece davranışınızın bu genel olarak belirlenmiş standartlar açısından yeterli olup olmadığıdır. Çoğu zaman akıllı olmak inatçı olmamak anlamına gelir; bu da var olan gerçekliğe uymak demektir. Uyum ilkesi baştan kabullenilmiştir. Dolayısıyla bireyin kendi yaşamıyla ilgili dünyaya temas etmesi bu teması hangi noktada nasıl algılayacağı yaşama dair oluşturacağı paradigmaların hepsi aklın bu biçimselleştirilmesine bağlı olarak bir meteorolojist olan Lorenz,(1972) ifade ettiği gibi kelebek etkisiyle (*Kelebek etkisi, bir sistemin başlangıç verilerindeki ufak değişikliklerin, büyük ve öngörülemeyen sonuçlar doğurabilmesine verilen isimdir.*) etkilenecektir. Böylece bireyin kendi hayatına ilişkin oluşturacağı bütün zihinsel şemaları çocukluğundaki bu uyarılar doğrultusunda şekillendirerek aslında bireyin kendine özgü değil de çevresinin istediği biçimde dünyaya bakmasına ve yaşam stilini bu yönde oluşturmasına sebep olacaktır. Bu yaşam stili bireyin kendi kendiliğini fark ettikçe rahatsız olmasına ve kendi özüne ait olmayan ama kendisinde var olan bu yapılarla bir anlam veremeyerek bir takım varoluşsal kaosların bireyin benliğinde fırtınalar koparmasına yol açacaktır. Bireyin benliğinde kopan fırtınalardan kurtulmanın ve sakin limanlara demir atmanın kılavuz kaptanı ise psikolojinin ta kendisi olacaktır.

Bireyin yaşamına dair bu önemli vurguları insanla ilgilenen her bilim dalı yapmıştır. Ancak insanın nasıl insan olduğuyula ilgilenen psikolojinin bütün teorisyenleri bireyin toplumla ve hayatla ilgili bakış açısını incelemeyi kendisine temel amaç edinmiştir. Bu temel amaç doğrultusunda bilişsel davranışçılara göre birey; bilişsel süreçleri aracılığıyla düşüncelerini davranışa dönüştürür. Hayal gücü, düşünme, yaşantıların sembolik olarak ifade edilmesi bu yaklaşımın temelini oluşturur. Dışsal olaylar bilişsel süreçler aracılığıyla davranış etkilemektedir (Altıntaş, & Gültekin,. 2003, Leahy, 2004).

Hümanistik yaklaşıma göre ise birey; özgürlük, bireysellik, sorumluluk ve birtakım değerleri olan ve bu değerler doğrultusunda yaşamına yön veren, beklenti ve umutları olan bir varlıktır (Aydın, 2000). Klasik psikanaliz açısından ise birey temelde elemenden kaçan ve haz doğrultusunda hareket eden bir varlıktır. Yani klasik psikanaliz açısından birey; acıdan kaçarak kendisine haz veren davranışlara yönelmeyi seçer(Freud, 2001). Klasik psikanalizden ayrılmalarla beraber psikanalitik teorinin insana bakış açısı günümüz neopsikanalistleri açısından her ne kadar daha insancıl olsa da Freud hayatta olduğu dönem boyunca bu yenilikleri kabul etmemiştir (Erten,2004). Psikoloji biliminin bu temel teorileri kendi bakış açılarından insanı tanımlamaya çalışmış ve yapılan bu tanımlamaların her biri aslında bireyin farklı bir yönüne vurgu yapmıştır. Her yaklaşım kendi açısından bireyi ele alırken temel hedef bir önceki yaklaşımın eksikliklerini gidermek ve o yaklaşımın vurgu yapmadığı noktalara vurgu yapmaktır. Ancak psikoloji alanında yapılan insana dair güncel çalışmalar sadece psikoloji teorilerinin insana bakış açısındaki eksikliklerin değil aynı zamanda bireyin içine doğduğu kültürün ve bu kültürün kültürel öğelerinin bireyin yaşamında, hayata bakış açısında ve kendini tanımlamasında önemli olduğunu bize göstermektedir (Sayar, 2000). Dolayısıyla bireyin anne karnından itibaren maruz kaldığı çevresel şartlar ve yaşantılar bireyin kimliğini ve kişiliğini oluşturmada en önemli etkenler arasındadır. Bireyin bu dönemlerden itibaren oluşturduğu kişilik yapısı ve kimliği büyüdükçe çevresiyle olan iletişimini, yaşam amacını, var oluşsal kaygılarını, değerlerini, toplumsal rollerini ve bu rollerin benimsenip içselleştirilme düzeylerini belirlemektedir.

Alfred Adler 1900'lu yılların başında yaşam stilleri kavramından bahsetmeye başlamıştı. Adler her bireyin kendi ailesi ve sosyal çevresi içerisinde oluşturduğu şemalardan hareket ederek yaşam stilini belirlediğini ve bu yaşam stiline göre de hayatta karşılaştığı problem durumlarla baş etme stratejisi geliştirdiğini savunur. Böylece bireysel psikoloji danışmanlarının bireyin yaşam stilini bilmesi danışmanın seyri ve danışanın iyileşmesini olumlu yönde etkileyecektir (Kern,2008).

Yeni doğan ilk olarak geldiği dünyayla ilgili kavramlarını oluştururken deneyimlerinden yararlanır ve çevresini öğrenir. Bu öğrenme süreci yeni doğanın çevresini tanımak için gerçekleştirdiği deneme ve yanılma yaşantıları sonucu gerçekleşir. Bu deneyimler çocuğun dünyayla ilgili kurallar geliştirmesine neden olur (Shulman, & Mosak,1988). Bu kurallar, bizim çevremizdeki dünya hakkında bir bakış açısı oluşturmamıza ve onu anlamlandırmaya çalışmamızı sağlar. Sonuçta bu kurallar bütünü bireylerin kendilerine has yaşam prensipleri olarak karşımıza çıkar. Tabi ki bu bireylerin kendilerine has yaşam prensipleri de onların yaşam stillerini belirlemektedir. (Shulman, & Mosak, 1988).

Kern (1996) tarafından geliştirilen "Yaşam Stilleri envanteri" (Life Style Scale) beş alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar kontrol kategorisi, mükemmeliyetçilik kategorisi, Benlik Saygısı kategorisi, beklentiler kategorisi ve memnuniyet kategorisi olmak üzere toplam beş alt boyutu içermektedir. Ölçek bireysel olarak ve grup olarak uygulanabilmektedir. Ölçek 5'li Likert türünde olup orijinalinde her bir boyutta 7 madde olmak üzere toplam 35 maddeden oluşmaktadır.

Yaşam stilleri envanterindeki her bir boyuta ilişkin alınan puanın yüksekliği bireyin o yaşam stilini benimsediğini gösterir. Dolayısıyla yaşam stili envanterinin her birinin alt boyutlarından alınan puanların hangisi daha yüksekse bireyin yaşam stiliinde o yönde olduğu ifade edilir. Ölçeğin alt kategorileri şu şekildedir;

- **Kontrol Kategorisi:** Bu yaşam stilini benimseyen bireyler hayatlarında daha kontrolcü yaklaşımları benimserler. Bu bireylere göre yaşamlarında kendi ellerinde olmayan hiçbir şey olmamalıdır. Bu bireyler yaşamlarında ve çevrelerinde daha çok etkili, güçlü, yöneten, ikna edici ve fikirlerinden dönmeyen bireyler olarak algılanırlar.
Bu bireyler toplumda daha çok çeşitli organizasyonlarda liderlik rolü üstlenirler ve bu tip olayları aktif kontrol ederler. Bu bireyler günlük hayatta daha çok yönetici pozisyonunda karşımıza çıkarlar (Kern, 1996).
- **Mükemmeliyetçilik Kategorisi:** Bu yaşam stilini benimseyen bireyler yaşamlarında yaptıkları her işin mükemmel olması için ayrı çaba sarf ederler. Bu bireyler, çevresindekilere karşı duyarlı, dikkatli ve hata yapmaktan çekinen tiplerdir.
Bu bireyler toplumda diğer bireylerle ilişkilerinde onlara karşı duyarlı, her türlü kurallara uyan ve bir işin yapımında kurallara uymayı seven, verilen görevi bitirmek için gerekli her türlü çabayı gösteren bireylerdir (Kern, 1996).
- **Memnuniyet Kategorisi:** Bu yaşam stilini benimseyen bireyler çevrelerindeki insanlara karşı aşırı duyarlı kişilerdir. Bu bireyler iletişime girdikleri kişileri kırmaktan yada incitmekten özellikle kaçınırlar. Bu yönüyle de bu bireyler daha çok, arkadaş canlısı, sosyal, içten ve sadık olarak tanınırlar.
Bu bireyler toplumda barış yanlısı insanlardır. Kabiliyetlerine göre, halkla ilişkiler uzmanları, diplomatlar bu bireyler arasından seçilir. Başkalarının istekleri bu bireyler için çok önemlidir (Kern, 1996).
- **Benlik Saygısı Kategorisi:** Bu yaşam stilini benimseyen bireyler, önceden davranışları kestirilemeyen, daha çok yaşamlarında olumsuz bakış açısına sahip, yaşama karşı cesarettten yoksun, kendi fikirlerini ifade etmeyen bireylerdir.
Bu bireyler toplumda daha çok çekingen, kendi kararlarını kendisi veremeyen, başkaları tarafından kullanılmaya müsait bireyler olarak karşımıza çıkarlar.
Bu kategoriden alınacak puanların yüksekliği de benlik saygısının düşüklüğünün göstergesi olarak kabul edilir (Kern, 1996).
- **Beklentiler Kategorisi:** Bu yaşam stilini benimseyen bireyler, çalışkan, rekabetçi, hırslı olarak karşımıza çıkarlar. Bu bireyler yaşamlarında kendi kişisel hedeflerine ulaşmak için çaba sarf ederler ve bu hedefler doğrultusunda yaşamlarına ilişkin beklentileri vardır. Bu bireyler enerjik insanlar olarak karşımıza çıkarlar. Bu enerjilerini hayatta ki hedeflerine ulaşmak için sarf ederler (Kern, 1996).
Bütün bu kuramsal çerçeve bize, bireyin erken çocukluk yaşantılarının önemli olduğu ve bireyin bu yaşantılarını geçirdiği yerin bireyin yaşam stiliyle yakından ilgili olduğu hatta bireyin yaşam stilini oluşturmada bu öğelerin temel dinamikler olduğunu düşündürmektedir. Bu çalışmanın amacı; bireyin yaşam stillerini belirlemede bireyin çocukluğunu geçirdiği yerlerin, (köy, ilçe şehir) bireyin yaşam stilini oluşturmada ne derece etkili olduğunu incelemektir.

2.ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışma ülkemizde psikoloji literatürü bakımından ilk kez yapıyor olmasından dolayı önemlidir. Yurtdışında geliştirilen Yaşam Stilleri envanteri öncelikle araştırmacı tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ardından bireylerin çocukluklarını geçirdikleri yere göre yaşam stilleri arasında farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Literatürde bu konuyu bu yönüyle ele alan bir çalışma henüz yapılmamıştır. Bu yönüyle de araştırma ülkemiz literatüründe bir eksikliği giderecek yeni çalışmalar için temel teşkil edecektir.

3. YÖNTEM (METHODOLOGY)

Bu çalışma bireylerin çocukluklarını geçirdikleri yerlere göre yaşam stillerinde farklılaşma olup olmadığını incelemeye yönelik betimsel bir çalışmadır. Çalışmada elde edilen veriler tek yönlü varyans analiziyle incelenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın evrenini, Atatürk Üniversitesi, lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, küme örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Elemanların ya da ünitelerin dağınık, birbirinden uzak gruplar olduğu durumlarda küme örnekleme yönteminin seçilmesi tercih edilir. Küme örnekleme yönteminde, evrende ya da alt evrende eşit seçilme şansı, elemanlar yerine, içindeki bütün elemanlarla birlikte kümelerindir. Bu yaklaşıma "grupça örnekleme" gibi adlar da verilmektedir. (7)(8) çalışmanın örneklemini, Atatürk Üniversitesinin 7 farklı fakültesinde öğrenim gören 251 kız 319 erkek olmak üzere fakültelerin 1, 2, 3 ve 4. sınıfında öğrenim gören toplam 570 lisans öğrencisi oluşturmaktadır.

Çalışmada kullanılan yaşam stillerini belirlemeye yönelik ölçek ise; Kern tarafından 1982 yılında geliştirilmiş olan yaşam stilleri envanteridir. Envanterin, orjinali beş alt boyuttan ve toplam otuz beş maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin dilimize uyarlaması Ahmet R. Özpolat tarafından yapılmıştır. Bu süreçte ölçeğin dil eşdeğerliliği çalışmalarından İngilizce maddeleri ile Türkçe maddeleri arasında madde korelasyon değeri en düşük 0.32, en yüksek 0.92 olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Güvenirlik çalışmaları esnasında ise ölçek; Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören 362 öğrenciye uygulanmıştır. Örnekleme alınan kişi sayısının yeterli olup olmadığını belirlemek için Kasier-Mayer-Olkin (KMO) değerine bakılmış ve bu değer .93 olduğu belirlenmiştir. Test maddelerinin iç tutarlılık katsayısı cronbach alfa (a) .95 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla ölçeğe temel bileşenler (principal components) faktör analizi yapılmış veriler varimax eksen döndürmesine tabi tutulmuştur. Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre ölçek orjinaliyle aynı alt boyutlara dağılım göstermiştir. Dilimize 25 madde olarak uyarlanabilen ölçek benzer ölçek geçerliliği için savunma biçimleri testi ile birlikte Erzurum Atatürk Üniversitesi Arkeoloji bölümünde öğrenim gören 280 öğrenciye uygulanmıştır. Bunlardan 276'sı geçerli sayılmıştır. Deneklerin her iki ölçekten aldıkları toplam puanlar arasındaki korelasyona bakılmıştır. Korelasyon sonucunun. 69 olarak $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. Bu yönüyle de Yaşam Stilleri Envanterinin ülkemizde Yaşam Stilleri ilgili literatür bağlamında ölçmek için kullanılabilir uygun bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören toplamda 570 öğrenciye araştırmacı tarafından çocukluklarını geçirdikleri yere ilişkin soruyu içeren bilgi formu ve yaşam stilleri envanteri uygulanmış sonuçlar SPSS 15.0 paket programıyla analiz edilmiştir.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Çalışmanın bağımlı değişkeni bireylerin yaşam stilleridir. Bu değişkenle ilişkisi olup olmadığı incelenen değişken ise bireylerin çocukluklarını geçirdikleri yerlerdir. Bu yerler, Köy, ilçe ve şehir olmak üzere, üçe ayrılmaktadır. Yapılan analizin sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin yaşam stillerinin çocukluğun geçtiği yere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için ilişkisiz örneklemeler için tek faktörlü varyans analizi (one-way Anova) yapılmış, sonuçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Üniversite öğrencilerinin yaşam stillerinin çocukluğun geçtiği yere göre farklarının incelenmesi
(Table 1. Results of variance analysis related with life styles of individuals)

Yaşam stili	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
Kontrol	Gruplararası	132.180	2	66.09	29.48	0.001
	Grupiçi	1,122.931	568	2.24		
	Toplam	1,255.111	570			
Mükemmeliyetçilik	Gruplararası	433.087	2	216.54	31.88	0.001
	Grupiçi	3,402.691	568	6.79		
	Toplam	3,835.778	570			
Memnuniyet	Gruplararası	113.917	2	56.95	5.20	0.005
	Grupiçi	5,482.940	568	10.94		
	Toplam	5,596.857	570			
Benlik saygısı	Gruplararası	95.271	2	37.63	4.18	0.005
	Grupiçi	4,510.943	568	9.00		
	Toplam	4,586.214	570			
Beklentiler	Gruplararası	152.914	2	76.45	13.17	0.001
	Grupiçi	2,906.801	568	5.80		
	Toplam	132.180	570			

Tablo 5.2. incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Kontrol odaklı yaşam stilini benimseyen bireylerin ilgili F değeri 29,48, $p < .01$ önem düzeyinde anlamlıdır. Mükemmeliyetçi yaşam stilini benimseyen bireylerin ilgili F değeri 31,88, $p < .01$ önem düzeyinde anlamlıdır. Memnuniyet yaşam stilini benimseyen bireylerin ilgili F değeri 5.20 $p < .05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Benlik saygısı yaşam stilini benimseyen bireylerin ilgili F değeri 4.18 $p < .05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Beklentiler odaklı yaşam stilini benimseyen bireylerin ilgili F değeri 13.17 $p < .01$ önem düzeyinde anlamlıdır.

Üniversite öğrencilerinin yaşam stillerinin çocukluklarını geçirdikleri yerlere göre farklılaştığı görülmektedir. Bu farkın üniversite öğrencilerinin çocukluklarını geçirdikleri yerleşim birimleri bakımından nereden kaynaklandığını anlamak için LSD Post Hoc testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Farkın kaynağına ilişkin LSD Post Hoc testi
(Table 2. LSD test results related with life styles)

Değişkenler	(I) çocukluk	(J) çocukluk	Ortalamalar arası fark (I- J)	p
Kontrol	1,00	2,00	-,78667(*)	,000
		3,00	-1,24121(*)	,000
	2,00	3,00	-,45455(*)	,005
Mükemmel	1,00	2,00	-,79692(*)	,008
		3,00	-2,19475(*)	,000
	2,00	3,00	-1,39782(*)	,000
Memnun	1,00	2,00	0,60615	,110
		3,00	1,15394(*)	,001
	2,00	3,00	0,54779	,123
Benlik	1,00	2,00	,71231(*)	,038
		3,00	,91394(*)	,005
	2,00	3,00	0,20163	,531
Beklenti	1,00	2,00	,83692(*)	,003
		3,00	1,33576(*)	,000
	2,00	3,00	0,49883	,054

*. The mean difference is significant at the .05 level.
(1 köy, 2 ilçe, 3 şehir)

Tablo 2. incelendiğinde Kontrol odaklı yaşam stili çocukluğunu ilçede geçiren bireylerin köyde geçiren bireylerden daha yüksektir. Aynı zamanda çocukluğunu şehirde geçirenlerinde kontrol odaklı yaşam stili çocukluğunu köyde ve ilçede geçirenlerden daha yüksek olarak bulgulanmıştır.

Mükemmeliyetçilik odaklı yaşam stili çocukluğunu ilçede geçiren bireylerin köyde geçiren bireylerden daha yüksektir. Aynı zamanda çocukluğunu şehirde geçirenlerinde mükemmeliyetçilik odaklı yaşam stili çocukluğunu köyde ve ilçede geçirenlerden daha yüksek olarak bulgulanmıştır.

Memnuniyet odaklı yaşam stili çocukluğunu şehirde geçiren bireylerin köyde geçiren bireylerden daha yüksektir.

Benlik saygısı odaklı yaşam stili çocukluğunu köyde geçiren bireylerin ilçede geçiren bireylerden daha yüksektir. Aynı zamanda çocukluğunu köyde geçirenlerinde benlik saygısı odaklı yaşam stili çocukluğunu şehirde geçirenlerden daha yüksek olarak bulgulanmıştır.

Beklentiler odaklı yaşam stili çocukluğunu köyde geçiren bireylerin ilçede geçiren bireylerden daha yüksektir. Aynı zamanda çocukluğunu köyde geçirenlerinde beklentiler odaklı yaşam stili çocukluğunu şehirde geçirenlerden daha yüksek olarak bulgulanmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTION)

Yapılan analizler sonucunda, kontrol, mükemmeliyetçilik ve beklenti odaklı yaşam stilini benimseyen bireylerin bu yaşam stillerini seçme biçimleri köyden şehre doğru gittikçe artmaktadır. Dolayısıyla bireylerin köyden şehre gittikçe daha kontrollü davranıp, daha mükemmel olma isteklerinde artış gözlenmektedir. Aynı zamanda bireylerin beklentilerinin artması söz konusudur. Bu noktada öğrenme kuramcılarında Hebb'e göre bireyin çocukluk dönemlerindeki uyarın oranı ne kadar fazla ise bireyin yeteneklerinin gelişimi de o oranda fazla olacaktır (Senemoğlu, 1997). Dolayısıyla köyden şehre gittikçe bireylerin maruz kaldıkları uyarın bolluğu nedeniyle bireylerin çocukluk yaşantıları zenginleşmektedir. Bu yönüyle de bireyler çocukluk yaşantıları bakımından daha az uyarana ve daha dar bir

çerçeveye sahip olan köydeki bireylere göre daha mükemmel olmak istemektedirler. Bu mükemmeliyetçilik arzusu beraberinde kontrollü olma eğilimini de getirir. Çünkü mükemmeliyetçi bir birey yaptığı bütün işlerin kusursuz olmasını ister dolayısıyla bu kusursuzluk iyi bir kontrolü gerektirir.

Köyden şehre gittikçe bireylerin beklentilerinde artış gözlenmiştir. Dolayısıyla bireyler çevresel şartlardaki iyileştirmelere bağlı olarak istekleri daha fazla artmaktadır. Bu bireylerin köyden şehre gittikçe daha hırslı, daha rekabetçi ve daha çalışkan oldukları gözlenmektedir.

Memnuniyet odaklı yaşam stili çocukluğunu şehirde geçiren bireylerin köyde geçiren bireylerden daha yüksektir.

Benlik saygısı odaklı yaşam stili çocukluğunu köyde geçiren bireylerin ilçede geçiren bireylerden daha yüksektir. Aynı zamanda çocukluğunu köyde geçirenlerinde benlik saygısı odaklı yaşam stili çocukluğunu şehirde geçirenlerden daha fazla yüksek olarak gözlenmektedir. Bu bulgular eşliğinde çocukluğunu köyde geçiren bireylerin yaşamlarında benlik saygılarının daha düşük olduğu ve mevcut hayat şartlarını kabullenerek yaşadıkları söylenebilir. Bu gözlemlerde bireylerin köyden şehre doğru gittikçe yaşamlarında daha hırslı ve rekabetçi olduklarını desteklemektedir.

Aynı zamanda yurt dışında yapılan erken çocukluk yaşantılarıyla ilgili benzer çalışmalar bireylerin erken çocukluk yaşantılarının yaşam stilleri üzerinde önemli etkilerini ortaya koymuştur. Bu çalışmalarda erken çocukluk yaşantılarının bireyde anksiyete, agrofobik bozukluk ve panik atak bozukluğu gibi psikolojik sorunlara yol açabileceği bulgulanmıştır. (Lewis,2007)

Yaşam stilleri bireyin yaşamına dair bütün inanışları, düşünceleri ve davranışları olarak ifade edilebilir. Bu zihinsel örgütlenmeler aynı zamanda bireyin yaşamında karşılaştığı problemlerle baş edebilme tarzlarını ve becerilerini de bize yansıtır. (Kern, & diğerleri,1999)

Kern'in bu görüşü, bireylerin yaşam stillerini doğdukları çevredeki çevresel şartların ve uyarıların etkilediğini desteklemektedir. Dolayısıyla bireylerin doğumda itibaren çevresel uyarılar noktasında travmatik yaşantılardan uzak, zengin uyarılar ortamında ne kadar bulunurlarsa ona göre yaşam stillerini düzenledikleri görülmektedir. Dolayısıyla bireylerin doğum sonrası çevresel şartları ve çocukluk yaşantıları kendi hayatlarını şekillendirmeleri ve yaşam tarzlarını oluşturmaları bakımından etkilidir.

Yeni doğanın doğduğu andan itibaren ebeveynlerinin ona vereceği geri bildirimler ve yeni doğanla kurulan iletişim tarzı bireyin hayatındaki paradigmaları oluşturur. Bu nokta da anne babanın çocuğun doğumundan itibaren onunla ilgilenmesi gerekir. Aynı zamanda çocuk çevresel şartlar anlamında dar bir çevreden çıkarılıp ne kadar bol ve zengin uyarana sahip bir çevreye taşınırsa yeteneklerinin gelişimi açısından bu çevresel şartların bireyin yaşam stilinde olumlu etki yaptığı söylenebilir.

NOT (NOTICE)

Çalışmanın daha kapsamlı bir biçimi Araştırmacının doktora tezi olarak Atatürk üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü tarafından 27.07.2011 tarihinde doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Akkoyun, F., (2001.)Transaksiyonel Analiz, İstanbul: Nobel Yayınları.

2. Altıntaş, E. ve Gültekin, M., (2003.) Psikolojik Danışma Kuramları, İstanbul: Alfa Basım Yayın.
3. Aydın, A., (2000). Düşünce Tarihi ve İnsan Doğası, İstanbul: Alfa Yayınları.
4. Erten, Y., (2004). Psikanlizin Öteki Yüzü, İstanbul: Alfa Yayınları.
5. Freud, S., (2001). Psikanaliz ve Uygulama, Çev: M. Sencer, İstanbul: Say Yayınları
6. Horkheimer, M., (1998). Akıl Tutulması, (Çev: Orhan Koçak) İstanbul: Metis yayınları.
7. Karasar, N., (2005) Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Nobel Yayınları.
8. Kaptan, S., (1998) Bilimsel Araştırma Teknikleri, Ankara: Tekışık Yayınları.
9. Kern, R., (1996) Kern Life Style Scale Interpretation Manual, Georgia: Cmtı pres.
10. Kern, R., (2008), *Lifestyle Assessment on Tenderness and Aggression*, International Congress of Individual Psychology August 3, Vilnius Lithuania
11. Kern, R., (1999) Teachers Lifestyles and Their Perceptions of Student Behaviors, International Journal Of Individual Psychology, Vol. 55 No, 4 Winter
12. Lorenz, E., (1972) Kelebek etkisi, http://tr.wikipedia.org/wiki/Edward_Lorenz
13. Leahy, R.L., (2004). Bilişsel Terapi ve Uygulamaları (çev: Hasan Hacak, Muhittin Macit, Ferruh Özpilavcı) İstanbul: Litera Yayıncılık
14. Lewis, J., (2007) Using Early Recollections to Predicts Attachment Style of Adults in Outpatient Psychotherapy, Chicago, Dissertation The Adler School of Professional Psychotherapy
15. Sayar, K., (2000) Psikiyatri ve Kültür, İstanbul: İnsan Yayınları
16. Senemoğlu, N., (1997). Gelişim, öğrenme ve öğretim; kuramdan uygulamaya. Ankara: Spot Matbacılık.
17. Shulman, B.H. and Mosak, H.H., (1988) What is the life style? Manual for the life style assesment, New York: Gardner Press.